

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3217

Vragen van het lid **Boekstijn** (VVD) aan de minister voor Ontwikkelingssamenwerking over *het bericht dat niet-gouvernementele organisaties (NGO's) geen belangstelling hebben voor output evaluaties*. (Ingezonden 16 juni 2009)

1

Heeft u kennisgenomen van het artikel van drs. H. Sluijter met de titel «Ontwikkelingssamenwerking: geen controle op output»?¹

2

Is het waar dat Novib in 1998 fraude pleegde door het actief steunen van een Indiase fakeorganisatie die zich ondermeer bezighield met kinderarbeid? Is het waar dat Novib vooral uit was op het goede imago van de fakeorganisatie?

3

Is het waar dat deze hulporganisatie in 1998 en 2004 is geëvalueerd door twee Indiase professoren die beiden commercieel betrokken waren bij diezelfde organisatie?

4

Is het waar dat deze twee professoren de opdracht kregen om de punten van kritiek van de klokkenluider Sluijter in 1998 te mijden?

5

Is het waar dat elk boekhoudig onderzoek in ontwikkelingslanden wordt gefrustreerd door een hele industrie van nepbonnetjes?

6

Is het waar dat Medefinancieringsorganisaties niet één projectevaluatie kunnen presenteren waarbij de output bewezen is naar aanleiding van een representatieve a-selectie steekproef met een controlegroep? Betekent dit dat niet-gouvernementele organisaties (NGO's) al decennia lang niet weten hoe gelden terecht komen?

7

Is het waar dat noch de Algemene Rekenkamer noch de Inspectie Ontwikkelingssamenwerking en Beleidsevaluatie (IOB) interesse hadden om deze bevindingen te toetsen?

8

Is het waar dat er geen ruimte voor kritiek was en dat evaluaties zo werden opgezet dat de uitslag bij voorbaat positief zou uitvallen?

9

Bent u bereid een onderzoek naar deze zaak in te stellen en de bevindingen daarvan in een brief aan de Kamer uiteen te zetten? Zou u in deze brief eveneens uiteen kunnen zetten en motiveren hoe uw ministerie in deze zaak vanaf 1998 heeft geopereerd?

10

Deelt u de mening dat dergelijke aantijgingen, indien zij geheel of gedeeltelijk op waarheid berusten, het draagvlak voor ontwikkelingsamenwerking

ondermijnen? Mochten deze aantijgingen hout snijden, welke maatregelen bent u van plan te nemen om de evaluaties van NGO's te verbeteren?

¹ Website Updaid, 10 juni 2009

<http://www.updaid.nl/kritiek-effectiviteit/ontwikkelingssamenwerking-geen-controle-op-output/#comments>

Antwoord

Antwoord van minister **Koenders**, (Ontwikkelingssamenwerking) (ontvangen 10 juni 2009)

1

Ja. Overigens was ik al eerder op de hoogte van de mening van de heer Sluijter omdat Oxfam Novib het ministerie hierover had geïnformeerd. Het betreft hier een zaak die in 1998 speelde.

2

Neen. Er is geen fraude gepleegd door Oxfam Novib. Oxfam Novib werkte samen met SACCS (South Asian Coalition on Child Servitude) met het doel om kinderarbeid te bestrijden. SACCS is geen «fake-organisatie» maar een nog steeds bestaande organisatie die zich keert tegen kinderarbeid. Oprichter en directeur van de SACCS, de heer Kailash Sathiarthy heeft in mei 2009 van de Parliamentarians for Global Action de «Defender of Democracy Award» gekregen voor zijn strijd tegen kinderarbeid. Oxfam Novib heeft SACCS destijds ook ingezet voor fondswervende acties.

3

SACCS is geëvalueerd door twee Indiase professoren. De professoren zijn geselecteerd op basis van hun deskundigheid en hun inzicht in de problematiek van de Indiase kinderarbeid en de lokale context. Gezien de kritische noten die in die rapporten zijn gekraakt is duidelijk dat deze evaluatoren zich niet geremd voelden om kritiek te formuleren. Van commerciële belangen is niets bekend. De evaluatoren werden uiteraard wel betaald voor het evaluatiewerk dat zij deden.

4

Neen. De evaluatie had tot doel om betrouwbare en onafhankelijke informatie over SACCS boven tafel te krijgen. Dit heeft geleid tot een kritische dialoog en uiteindelijk de afbouw van de relatie tussen Oxfam Novib en SACCS in de periode van 2005 tot maart 2007.

5

Deze veronderstelling is niet juist. De financiële rapportages van partnerorganisaties worden door onafhankelijke, internationale accountants beoordeeld en gecontroleerd. Indien de controle daartoe aanleiding geeft kunnen aanvullende maatregelen (financial stocktaking, of forensic audits) worden genomen. Bij zaken als fraude is er sprake van een «zero tolerance» norm.

6

Het is juist dat Medefinancieringsorganisaties over het algemeen andere methodieken toepassen bij evaluaties dan a-selecte steekproeven. Dit doet niet af aan het feit dat projectevaluaties zowel kwantitatieve als kwalitatieve informatie bevatten. De wijze van evalueren hangt af van de aard van het te evalueren object. Niet alle onderwerpen lenen zich in dezelfde mate voor kwantitatieve onderzoeksmethoden. Niettemin hebben NGO's wel degelijk inzicht in de output van de door hen gefinancierde projecten en rapporteren hierover jaarlijks aan het ministerie en in publieke jaarverslagen.

7

Het is mij niet bekend dat de AR geen interesse zou hebben gehad. De onderhavige kwestie is een zaak van rechtmatigheid en valt derhalve niet binnen het mandaat van de IOB die

zich richt op evaluatie van doelmatigheid en doeltreffendheid van beleid. Rechtmatigheidsonderzoek is een zaak van de accountantsdienst (ACD).

8

Vide antwoord op vraag 4.

9

Ik zie daartoe geen aanleiding. Het ministerie is door Oxfam Novib op meerdere momenten zorgvuldig geïnformeerd.

10

Ik zie geen aanleiding om de evaluatiesystematiek van NGO's te wijzigen. Bij de besteding van subsidiegelden van het MFS is sprake van een zorgvuldig systeem van monitoring en evaluatie dat bestaat uit verschillende componenten (veldbezoek, rapportages, mix van eigen evaluaties en meer onafhankelijke project- en programma evaluaties, ook door IOB). Bij aanwijzingen voor fraude wordt grondig onderzoek gedaan en is er sprake van «zero tolerance». Dit systeem werkt adequaat. Het zou daarom spijtig zijn als dergelijke aantijgingen het draagvlak voor ontwikkelingssamenwerking ondermijnen.